

L'Esquella de la Torratxa

Any XL :: Núm. 2085

15 cèntims--Atrassats 80

Barcelona, 13 Desembre de 1918

POLLERIA Y CAZA

MAÑANA
SE
DE TALLA

IMPERIALISME

A 3
Pesetas

PICAROL

En Wilson -Apa, vinguen encàrrecs!... I si no en vol ningú
en farem butifarretes.

BLOKS NOTES BAZAR de la UNION
a DEU céntims Unió, 3-BARCELONA

BLOKS NOTES BAZAR de la UNION
a DEU céntims Unió 3 BARCELONA

Antoni López
Impressor

Barcelona, 13, Usuaris de 1918
Impressions comercials
Treballs de totes menes

Olm, 8, interior
Telèfon 4115 A

ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositarío:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÀ · Rambla San José, 14.
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2.
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1.
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

El mejor disolvente de los uratos
Acepta de las vías urinarias
Ósticos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
L'AMBIOTTE HERMANOS
5 no. mag. Urotropina hexahidriado tetrahidro-formina

PIDASE
folleto expli.
cativo. Muestras
a los señores médicos
Agte gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

Almanaque enciclopedia de la
vida práctica para
1919

Agenda
Santoral

Música

Una obra teatral entera

Pasatiempos

Concursos

Arte

EL AÑO EN LA MANO

PRECIOS

En rústica . . . Ptas. 1'50

Encuadernado . . . 2'—

Todo el que compre

El Año en la Mano tiene derecho a una
participación a un billete entero de la *Lotería Nacional*.

Se han posat a la venda els retrats dels

**Marescals Foch i Joffre, Wilson, Rei de
Belgica i Rei de Sèrbia**

Tamany 26 × 33, imprés sobre magnífica cartolina.

PREU: 0'25 ptes.

Els somnis de la lletera

Anàvem passant el rosari de les nostres il·lusions. L'autonomia ens seria donada generosament; faria en Romanones de Moisès que treu de l'erm estèril l'aigua regalada; Catalunya tornaria a la seva riquesa i plenitud; a l'esquerra la refariem, pregant an En Pere Coromines continués dedicant-se als estudis històrics, i la nostra terra seria una petita Austràlia, segons En Brousse. Il·lusions de il·lusions, vanitat de vanitats, bada de bada-

Tot no era més que un monòleg, l'etern soliloqui de la lletera faulosa.

L'estrena d'*El Català de la Manxa*, ha estat una providencial coincidència. Per a què somnieu—ens venia a dir En Rusiñol—si la vida quotidiana i pràctica us trencarà l'ensomni? Per a què anar dient un monòleg com una oració, si en mig del monòleg us trobareu amb el fill que us ha sortit torero? A Catalunya el fill no se li ha girat, per què no'n té de fills a Madrid, però els amics, sí, els amics li han sortit tots «Don Clodoaldos». Temps enrera, de «Don Clodoaldo» no n'hi havia més que un. Doncs el dilluns eren cent mil.

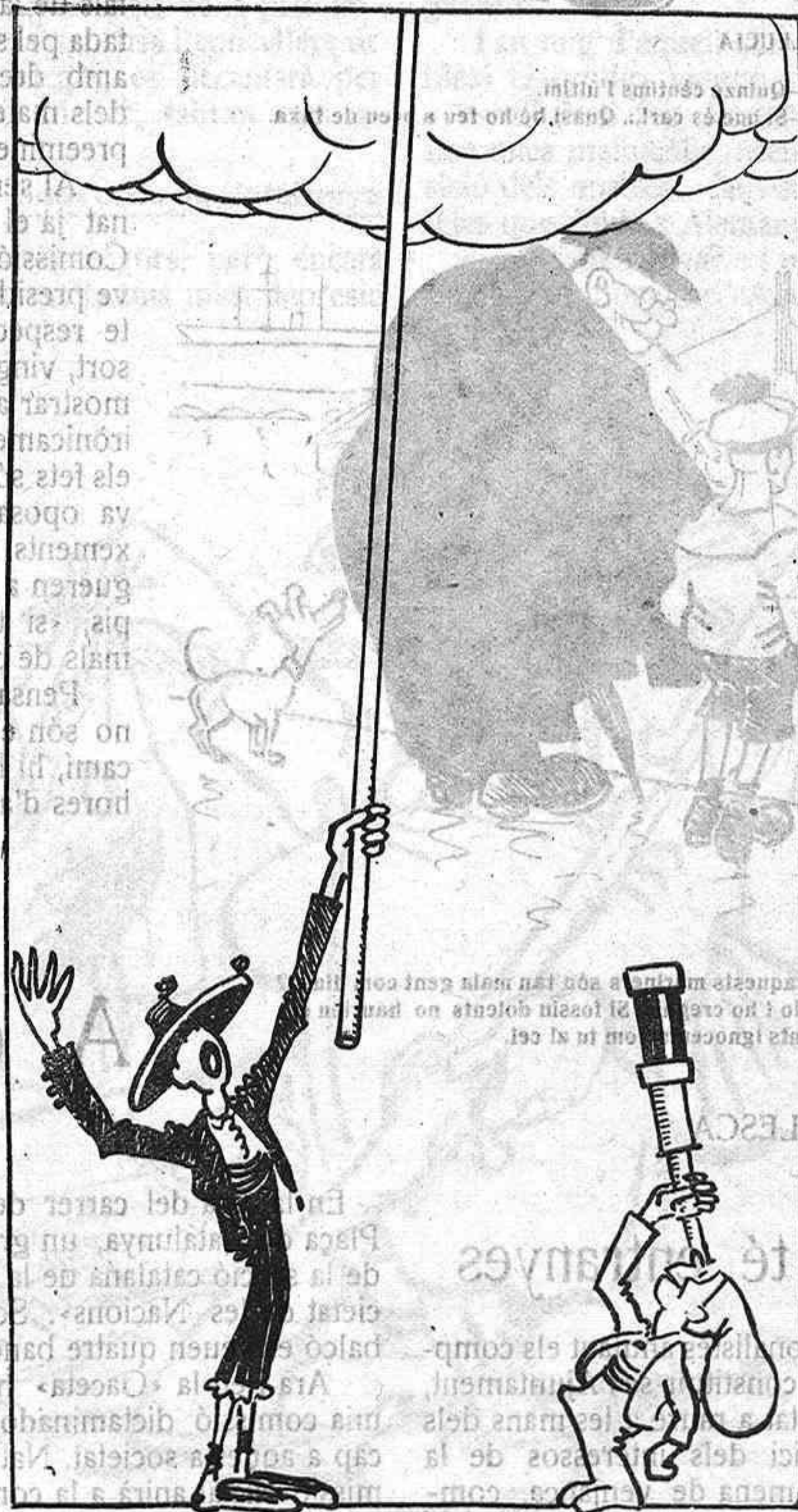
I és que així com a França tothom té una mica de Tartari, a Espanya tots som una mica «Don Clodoaldo». En el fons dels bons castellans hi batega, enyoradiç un capità de Flandes, si són ben plantats; un «covachuetista» de Felip II o el comte-duc si tenen tirada al re-

pòs i la mansuetut. Jo recordo que en les meves iniciacions catalanistes, el meu pare, castellà *pur sang*, me va dir, gairebé en vers d'En Zorrilla i En Leopoldo Cano: «No te he echado de casa por mal hijo y te voy a echar por mal español». Jo, pobre de mi, no havia fet més que posar en una joventut una mica llibertina l'intermedi d'*Els Segadors*. An el castellà de la Manxa, el fill li havia sortit catalanista que era pitjor que sortir-li torero. Ara ja més transigent, diu, encara: «Sí, teneis razón, pero no puede ser. ¡Vaya, que no puede ser!».

Aquest crit el portaven dins els cent mil manifestants madrilenys. De raó, sí, ja'n tenen els catalans, però no se'ls hi pot donar. La raó a un moro, però no pas a un català. I com a uns captaires impertinents ens han tancat les portes. En Brossa diria que havent-se tancat la Sublim Porta, vençuda i escuarterada, ara la Porta del Sol, en demostració de fraternitat, la tanquen també els «buhoneros del Manzanares».

Perquè el catalanisme que era, per a Madrid, l'ideal de la mitja cana, i nosaltres, els catalans, no passàvem de ésser els marxants, els «buhoneros» del Mediterrani, resulta que ara tenen per adversaris als botiguers de la cort. La mitjacana substitueix a la «tizona», i l'«hortera» al periodista cridaire i l'hidalgo ofès. Es el crit de l'*Apa*: «Se'ns ha empassat el senyor Esteve».

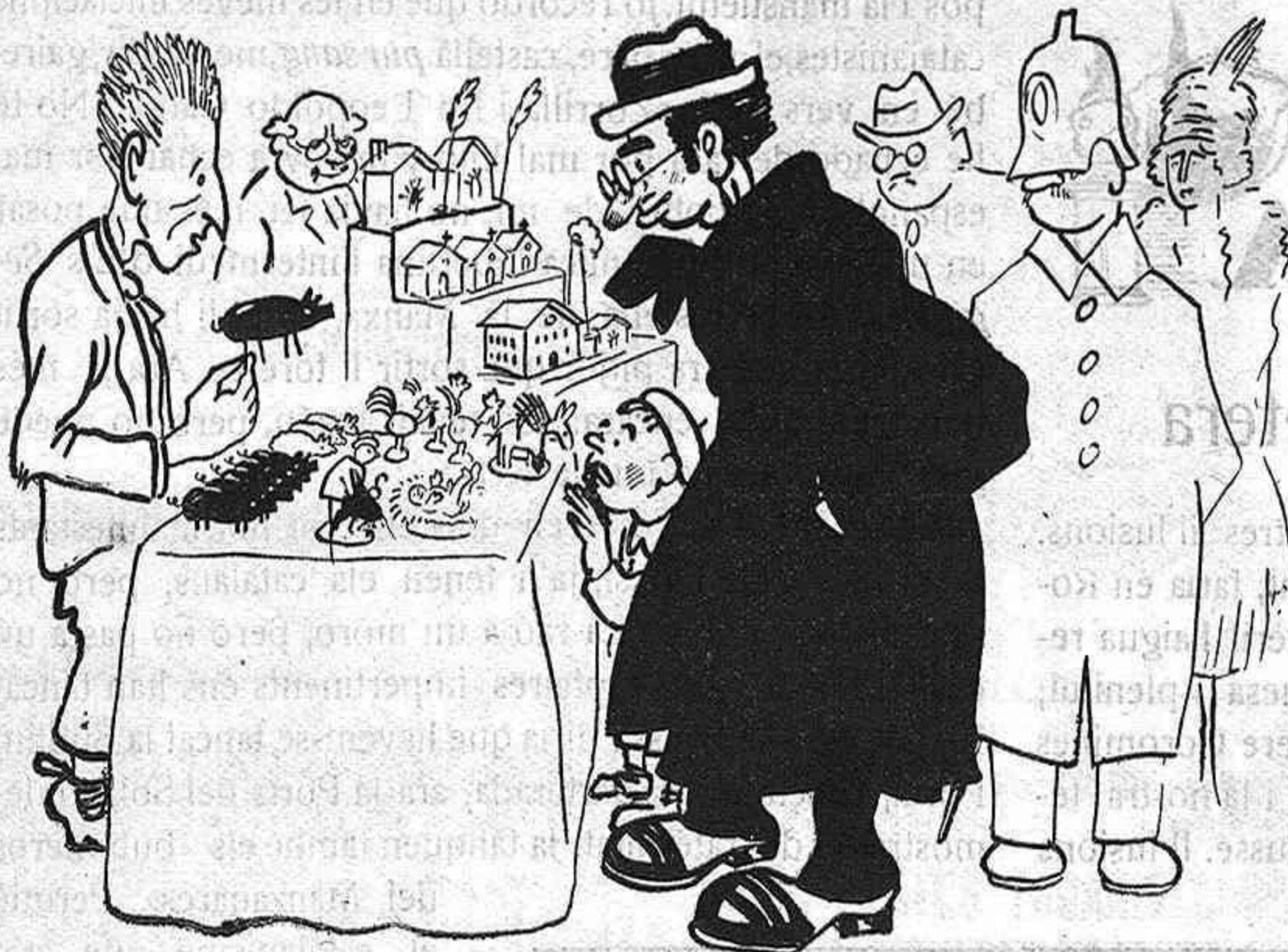
Tornem-hi, germans, a fer de Penèlopes patriòtiques, teixint altra volta lo desfet. Crèiem ingènuament que amb senyeres i llacets, vísques i cançons, àpets i aplecs, cantant i rient, descendria el manà de la llibertat, i En Cambó, al final d'aquest any 1918 que havia d'ésser el de la victòria, perquè ho ha estat per a tots els pobles, té de demanar harmonia. És la història fatal de totes les redempcions. Hem tingut un diumenge de rams i ara entrem a la Pasqua. Ara per ara, a Madrid, van a matar jueus, jueus de Catalunya. —PARAF

EL CRIT AL NUVOLS

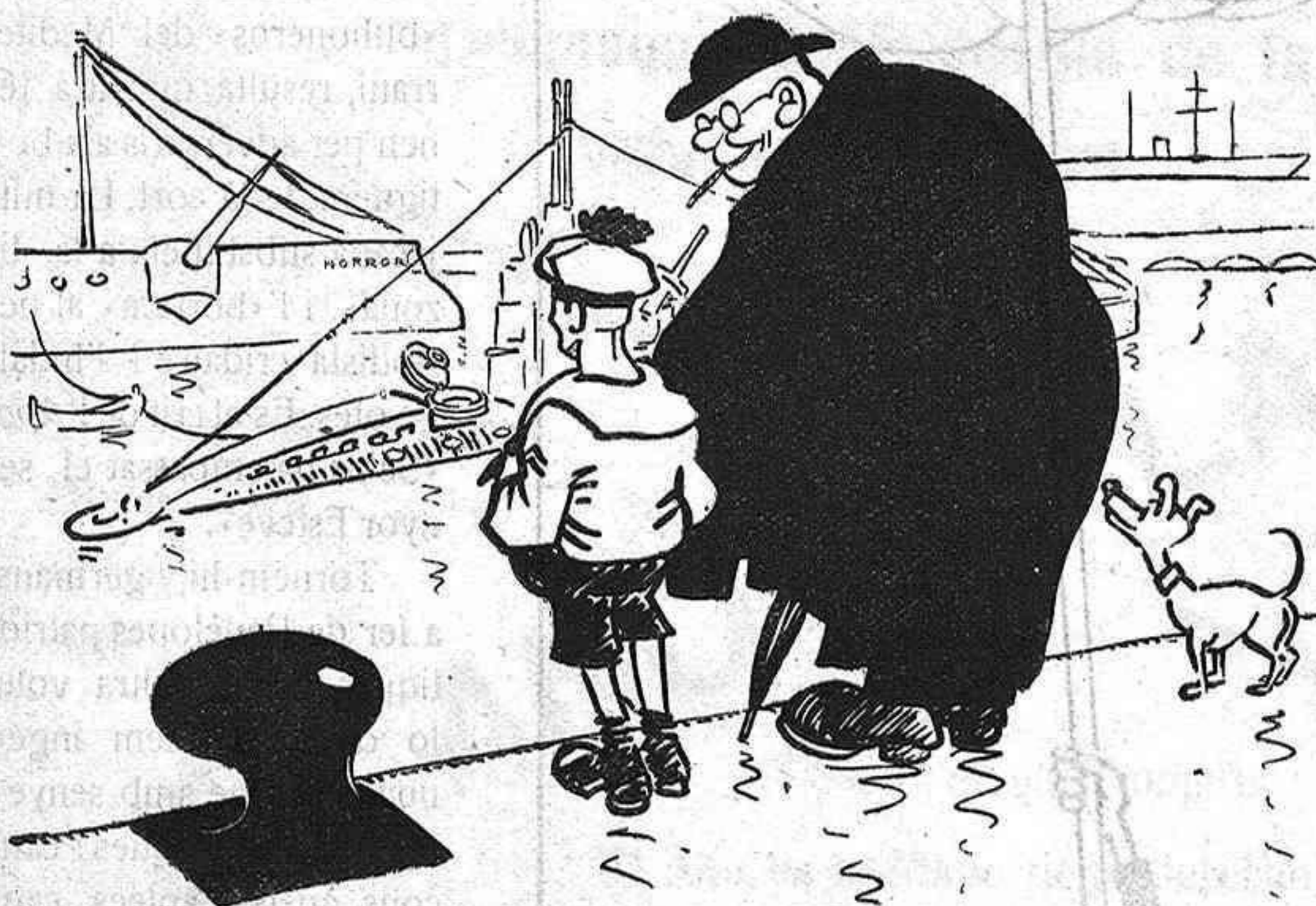
—Ei!... Subsistències!... Què feu que no baixeu

SUBSISTÈNCIES DE SANTA LLUCIA

—Quinzè cèntims l'últim.
—Si que és car!... Quasi bé ho feu a preu de taxa.

DAVANT DEL SUBMARI

—I aquests mariners són tan mala gent com diuen?
—No t'ho creguis. Si fossin dolents no haurien enviat tants innocents com tu al cel.

MUNICIPALESCA

La política no té entranyes

De mica en mica van els regionalistes anulant els comptats regidors que impediren el constituir-se l'Ajuntament, el que anés el govern de la ciutat a raure a les mans dels primers, amb evident perjudici dels interessos de la «Lliga». Al consumir aquesta mena de venjança, compleixen els regionalistes un deure quina llegitimitat no pot ésser escatida.

Diu un adagi de la terra: «qui la fa, la paga». Res de

estrany, doncs, en hores en que tenen la paella municipal pel mànec, aspirin els regionalistes a aquestes i altres represàlies. Al cap i a la fi, ocorre als regidors víctimes de les ires dels homes de la «Lliga», lo que passa sovint als qui intervenen en les dimensions i les trifugues que sobrevenen a la casa d'altri. Lo que diu que succeeix al «tres», quan es baralla el «un» i el «dos». Passa a l'Ajuntament, que entusiasmat el «un» i el «dos», han arribat a fer les paus. Lògicament, havia d'ésser el «tres», el que toqués les resultes de la disputa.

Sigué el senyor Llopis la primera víctima immolada a les rencúnies de la «Lliga». En la sessió prop passada arribà el torn al senyor Martí Ventosa, al qui demostrà el senyor Duran lo inconsistent de la independència darrera la que el regidor liberal s'atrinxerava. Lo fals de la posició particularíssima adoptada pel senyor Martí Ventosa al creure's amb dret a poguer desentendre's fent dels mateixos que li conferiren els llocs preeminents que en el Consistori ocupa.

Al senyor Martí Ventosa li fou donat ja el cop de gràcia en el sí de la Comissió de Governació, que fins avui ve presidint. Per si li restava algún dubte respecte de quina ha d'ésser la seva sort, vingué la sessió esmentada a demostrar al senyor Martí Ventosa que com irònicament li digué el senyor Llopis, els fets són els fets, per a lo que és en va oposar-se a la marxa dels aconteixements. En català del que es parla, vingueren a dir les paraules del senyor Llopis, «si tens feina, fes-te-la», i «si tens mals de cap, compra't un ase».

Pensant encertadament, per cert, que no són els regionalistes a la meitat del camí, hi ha al Consistori qui ha posat a hores d'ara la barba en remull...

Just

A cau d'orella

La Societat de Nacions

En la casa del carrer de Pelai que fa cantonada a la Plaça de Catalunya, un gran lletrero anuncia el domicili de la secció catalana de la «Lliga Espanyola per a la Societat de les Nacions». Son ja quatre membres i en el balcó es veuen quatre banderes. A bandera per membre.

Ara i en la «Gaceta» ha aparegut un decret creant una comissió dictaminadora per a empènyer a Espanya cap a aquesta societat. Naturalment, un pensa que la comissió oficial anirà a la comissió del carrer de Pelai, però nosaltres tenim poderoses raons per a creure que una vegada més els homes de Catalunya preponderaran sobre els d'Espanya.

Raó primera. En la comissió del carrer de Pelai figura el senyor Ballbé de Gallart, representant dels aparells «Minimax» acreditadíssimes màquines apaga-focs. Si la Societat de Nacions es crea per a impedir que es torni a calar foc a Europa, si es vol impedir tota conflagració internacional, no és lògic que intervingui el senyor Ballbé de Gallart com a gran bomber cosmopolita que aplicarà immediatament el seu aparell a tot foc que es produeixi en els futurs Sarajevo?

Raó segona. Segona i fonamental. En la comissió hi figura també el senyor Vila Marieges. Quan En Wilson, a la conferència de la pau, hagi de triar els homes espanyols que han d'estudiar i resoldre els termes de la societat, fatalment el llegiran an el senyor Vila Marieges. Ens refiem de que això passi per la següent anècdota:

Un dia, el senyor Marieges anà a veure a la Raquel Meller i resultà que la Raquel Meller va ésser la que el va veure an ell. A la sortida de l'espectacle, el senyor Marieges es gira cap als seus amics dient:

—Heu vist com em mirava la Raquel? Segurament sabia qui era.

També ara En Wilson a la conferència de la pau entre els generals, professors, parlamentaris i concellers de Estat de Madrid i el senyor Marieges, es decantarà per aquest, perquè, com la Raquel Meller, sabran segurament, qui és...

Senyores de Catalunya

El catalanisme ja ha fet tots els senyors, però encara no ha fet gaires senyores. Això resulta una mica depresiu

per a un poble mascle, però és un fet, com escrivia En Dickeus i diu En Miró i Folguera. Però l'art i especialment la pintura està a punt de conseguir la conquesta de les senyores, triomfant una vegada més el criteri d'En Cambó.

Heu's aquí que el dilluns davant el Faians Català, cap al tard, es veia una rua d'utes i cotxes. Semblava un petit Liceu.

—Que hi ha algún concert del Schipa?

—No.

—Algún «ropero»?

—No.

—Doncs què hi ha?

—Una exposició organitzada pels «Amics de les Arts» que tenen an En Sandiumenge per capità.

Totes les llotges del Liceu hi tenien una representació femenina; i per primera volta davant de les teles de la nostra pintura catalana, es congregaven, simtoma de aristocràcia que es depura, les més exquisides de les nostres «incroyables».

—En Carles Vazquez presentirà l'adversitat — diguerem.

I en mig d'aquell ambient de «lions» i de «fashionables» el «potín» vingué a trobar-me.

—El destí deis quadres d'En Vázquez comença a ésser una mica malincòlic. Mentres el gran món visita l'exposició dels nostres «fauves», ell pensa encara en aquelles teles que envià a Alemanya.

—A l'Alemanya?... i per on?

—Molt novelesc. Amb un submarí. La propaganda

—D'aquella famosa guàrdia del Rhin, mireu que'n queda.

alemana va decidir fer una exposició d'art espanyol a Berlín. Els que s'oposaren a l'exposició d'art francès, com En Carles Vázquez, acaben de tenir la seva recompensa. Un submarí va recollir en aigües de Cadaqués les seves teles i ja no han tornat a sapiguer res més d'elles... I En Carles Vázquez s'ha fet francòfil.

JA HA SORTIT!

JA HA SORTIT!

Almanac per a 1919 de L'Esquella de la Torratxa

Es ven per tot arreu

Preu: 6 rals

De Madrid estant

El que ha tingut la sort de trobar-se a la capital d'Espanya aquests darrers dies històrics del problema català, pot ben dir que ha estat de xamba. I si ha sigut una mica tafaner i ha ficat el nas pel mig dels grups de desenfeinats (que aquí no n'hi ha gaires), que's formaven davant de les pissarres de *La Tribuna*, hauria ben rigut a gust.

Alguns dels portentosos comentaris que hauria pogut sentir li haurien resultat un retrat tan fidel de la psicologia d'un poble, que considerant an aquest del tot capacitat, li concediria segurament, si a la seva mà estigués, l'autonomia tan integral com fos possible.

Apart dels comentaris, era impossible entrar aquests darrers dies a cap botiga que l'amo i el dependent o la criada no li tiressin al que entrava, si era català, el problema català entre cap i coll.

Aixís va passar a un aixerit comerciant de la dolça Barcelona. Entrà a una botiga que estava plena de compradors, i l'amo, al filar-lo, ja estigué al quite:

—Qué viene usted a hacer aquí?—li diu—Aquí no queremos nada que huelga a catalán.

—Perdone usted, señor.—contestà el català amb aquell beneit accent que Déu-ni-dó—Es que no vengo a venderle.

—Entonces, a qué viene?

—Vengo a que me pague lo que me debe.

Ja poden suposar que una bomba, esclatant allà dintre, no hauria fet l'efecte de tal resposta.

I, anant als comentaris, en copiaré molt pocs dels molts *muy peregrinos* que he tingut la sort d'escoltar:

—Aquí lo que hacen falta son gobiernos como los de Inglaterra, que al que tiene, por ejemplo, un millón de reys (!) y no lo emplea en negocios, le imponen un cincuenta por ciento de contribución.

—Y de donde compara usted Inglaterra con Cataluña!—ho pronunciava amb minúscula per a no donar-li importància—Si Cataluña es la región más atrasada de España, que tiene industrias y que trabaja? es porque no tiene más remedio.

—Eso, eso!...—aprovava un altre entusiasm.

—Como la tierra no les produce nada, no tienen más remedio que trabajar y montar industrias para no morir de hambre.

—Eso, eso!...

NI GENT, NI VENT

—I com ho coneixeu q'hi haurà pedregada?...

—Tafumet! Perquè sempre que vé vé d'allà, de ponent.

—Porqué los andaluces son más gandules? (1) Porque la tierra les produce lo que necesitan para vivir.

—Eso, eso!...

En altre grupu un que diu que és federal:

—L'autonomia, l'autonomia... Ya les daría yo buena autonomia!... Una cadena al cuello de cada uno!... Si nos odian, si cuando oyen a uno que habla castellano ¡le muelen a garrotazos... Esto me pasó a mí, a mí... Y lo del correo de España?... Si hasta en los buzones de la central de correos han puesto España y Extranjero... Lástima de jaula!...

Collit al vol:

—Oye, mandria: Porqué la autonomia va tan de prisas?...

—Porqué va en auto.

Més avall un senyor amb pinta d'empleat de l'Estat, amb capa i bufanda, amb tot i la calor que feia, cridava amb veu apocalíptica:

—Si quieren separarse, que se vayan, pero que dejen la tierra, que la tierra es de España!

—«Bien! bravo!...» Crits de «¡Viva España!» «¡Viva la República!» «¡Viva Belmonte!» «¡Viva la Chelito!»...

Rigurosament històric.

UN VIATJANT

Madrid, 5-XII-1918.

(1) Els andalusos, que s'enfadin si acàs amb al que ho va dir.

En una taverna de Figueres hi havia, col·locat damunt d'una bóta, un lleteret que deia: «Vino puro de Llansà».

Entra un pagès, se'n fa posar mig porró i, al tastar-lo s'enfutisma amb el taverner.

—Mestre, aquest vi no és pur. Vós m'heu enganyat!

Un parroquià, interrompent-lo:

—No hi ha tal engany. «Vino puro de Llansà»... vol dir que quan va venir de Llansà era pur... Qué no sabeu de lletra?...

«LA CRIADA RESPONDONA»

El «Círculo de la Unión Mercantil», de Madrid, va convocar, per al dilluns passat, una manifestació pública per a protestar de les justes aspiracions nacionalistes de tots els fills de Catalunya.

Bueno.

Però heu-vos aquí que, com que aqueixos senyors convocadors «mercantils» eren els botiguers de Madrid, i com que per a celebrar l'anunciada manifestació havien acordat tancar els establiments, tots els dependents varen llençar-se al carrer donant el més nombrós contingent al seguici. I d'aquí en resultà que la manifestació contra Catalunya, va convertir-se en manifestació contra els mateixos burgesos que l'havien iniciada.

Dels cent vint mil manifestants n'hi havien cent mil de obrers i dependents. Quan els botiguers cridaven: «¡Viva España!», els salta-taulells responien «¡Vivan las ocho horas!» Quan els inconsútils bramaven: «¡Abajo la Autonomía!», els nois de la mitjacana s'esgargamellaven «¡Abajo los burgüeses!»

I allò, des de la Puerta de Atocha fins al edifici de la Presidència, semblava una olla de grills:

—¡Viva la unidad nacional!—deien els iniciadors.

—¡Viva el descanso dominical!—responien els altres.

—¡Muera Cataluña!

—¡Mueran los amos!

Com que el president del «Círculo de la Unión Mercantil», que era qui els havia convocat, se diu Sacristà, fins hi hagué i tot algun crit de: «¡Abajo el clero!»

I des d'aquí els catalans somrèiem patriarcalment, amb un somriure que valia tant com una adhesió...

XARAU

LICEO

Després de *Thais*, que fou un èxit, sobre tot per lo que's refereix a les primeres parts, ens han alegrat les orelles amb la partitura rosiniana *Il barbiere di Siviglia*.

La senyora Pareto, com sempre, hi estigué a una gran altura. Fou ovacionada a l'executar el vals famós, i s'ha de dir que s'ho mereixia.

El tenor Schipa, molt bé; havent-se vist obligat a bisar alguns fragments.

Però el cantant que va endur-se'n més aplaudiments fou el famós baríton Viglione-Borghese. Veritat és que la seva veu és hermosíssima i l'emiteix amb un art exquisit.

Els altres, la senyoreta Casas i els senyors Massimi Pierali i Rebonato, ajudant al bon conjunt.

Director, el mestre Vitale; molt bé.

Molt aviat, aconteixement: *Carmen*, per la Gay i En Zenatello.

ESPAÑOL

Divendres passat hi hagué *calderada* al popular «Teatro Español» del Paral·lel. Obra grossa d'En Rusiñol, mereixia entrada grossa; i així va succeir: la sala presentava aquella nit tot l'aspecte de les extraordinàries solemnitats. Començà la representació de la tragicomèdia *El Català de la Mancha* en mig d'una espectació grandíssima, espectació justificada en bona part per la popularitat que havia aconseguit ja la novel·la del mateix títol, una de les més fortes i més interessants creacions novel·lesques de l'autor.

Escenificada, l'original narració ha guanyat en relleu psicològic molt més que en unitat d'acció; lo qual no vol dir que aquesta resulti esllanguida ni pesada, ans al contrari, tenint en compte lo extens i complexe de l'assumpte, se'ns presenta vigorosa i ferma, de mode que l'argument, millor dit, l'acció viva, transcorre amb naturalitat artística mitjançant una sèrie d'episodis o quadres eminentment teatrals, uns dramàtics, altres còmics, que donen lloc a la més àmplia expansió satírica per part del càustic escriptor.

Com en l'*Alegria que passa*, com en *El místic*, com en *El Redemptor*, com en la mateixa *Auca del senyor Esteve*, En Santiago Rusiñol ens ofereix amb caràcter d'assumpte, fons i nervi de l'obra, la lluita entre els ideals purs i els bells somnis dels il·luminats contra la mandra i la rutina dels ignorants i l'esperit pràctic dels panxa-contents. En aquesta ocasió l'idealista és un obrer revolucionari català que intenta inútilment reivindicar la classe treballadora i que somnia en redimir dels vicis i de l'esclavatge a tot un poble de *La Mancha*. L'idealista queda vençut, tota vegada que no aconsegueix ni tan sols fer-se entendre del seu fill, que se li fa torero i que li presenten mort d'una estúpida banyada, mentre ell discusseja a favor de la regeneració social. Aqueix és, en síntesi, l'argument de la tragicomèdia, originalíssima, com poden veure, en la idea, i molt afortunada en la construcció artística i fins en els caràcters dels múltiples personatges que hi intervenen. D'aquests, pel nostre gust, els que resten més vigorosos són els de la dona del català, el del senyor *hidalgo manchego*, el del torero coix i el de l'amic cafeter, aquest últim deliciós caràcter que respònd perfectament al temperament del pare de la criatura.

Tots els quadres—vuit n'hi han en l'obra—són ben interessants, encara que nosaltres preferim els dos primers, el de la «corrida» i els de casa del senyor de Castrovido. En tots ells s'hi desenrotllen escenes altament còmiques i grotesques, perfectament combinades i contrastant amb altres de molt humanes i emocionants, que en això rai hi té la mà trençada l'autor d'*El Català*.

El públic entrà tot seguit i ben de ple en l'obra, subratllant amb franques rialles tots els acudits i totes les situacions gracioses; amb clares mostres d'aprovació totes les frases valentes o enginyoses i totes les notes sentimentals que tant abunden en el diàleg, que no cal dir porta constantment la marca del nostre gran poeta-artista, i amb aplaudiments sorollosos al final de tots els quadres, ovacionant an En Rusiñol i obligant-lo a parlar a l'acabament de l'obra. Un èxit més, franc, sincer, que pot apuntar-se a la ja interminable llista dels seus èxits.

Cal felicitar de debò a l'Empresa per haver tirat—com vulgarment se diu—la casa per la finestra. Mercès a la fe absoluta i sincera que sent En Blasco per En Rusiñol, *El Català de la Mancha* ha sigut presentat esplèndidament, com ho fou un dia *L'Auca del senyor Esteve*. Sis decoracions noves s'estrenaren i totes elles resulten espèrrants. Especialment les d'En Vilumara foren celebradíssimes. La de l'interior del Molí és d'un gran efecte. L'Alarma i En Junyent s'hi lluiren també de debò en els seus decorats respectius.

Tocant a la interpretació artística direm que, en general, és ben digna d'ésser admirada i aplaudida. La direcció a càrrec d'En Jaume Borràs, bé. Si res més no, ho provaria el

magnífic quadre de la corrida, d'un moviment i d'una impressió de realitat, ben difícil d'executar. Tots els altres, en els corresponents papers, admirablement: les senyores Vila, Faura, Baró (A.), Valero, i els senyors Guitart, Barbosa, Galceran, Daví, Daroqui, etc.

I tots, xics i grans, ajudant de valent al bon conjunt, que resultà immillorable.

POLIORAMA

La companyia que actua an aquest teatre està fent una bona campanya, a base de les conegudes obres *Raffles* i *Miquette y su mamá*, que assoleixen una discreta interpretació.

GOYA

Don Juan buena persona és una nova comèdia en tres actes dels germans Quintero, que la companyia d'aquest teatre interpreta molt discretament.

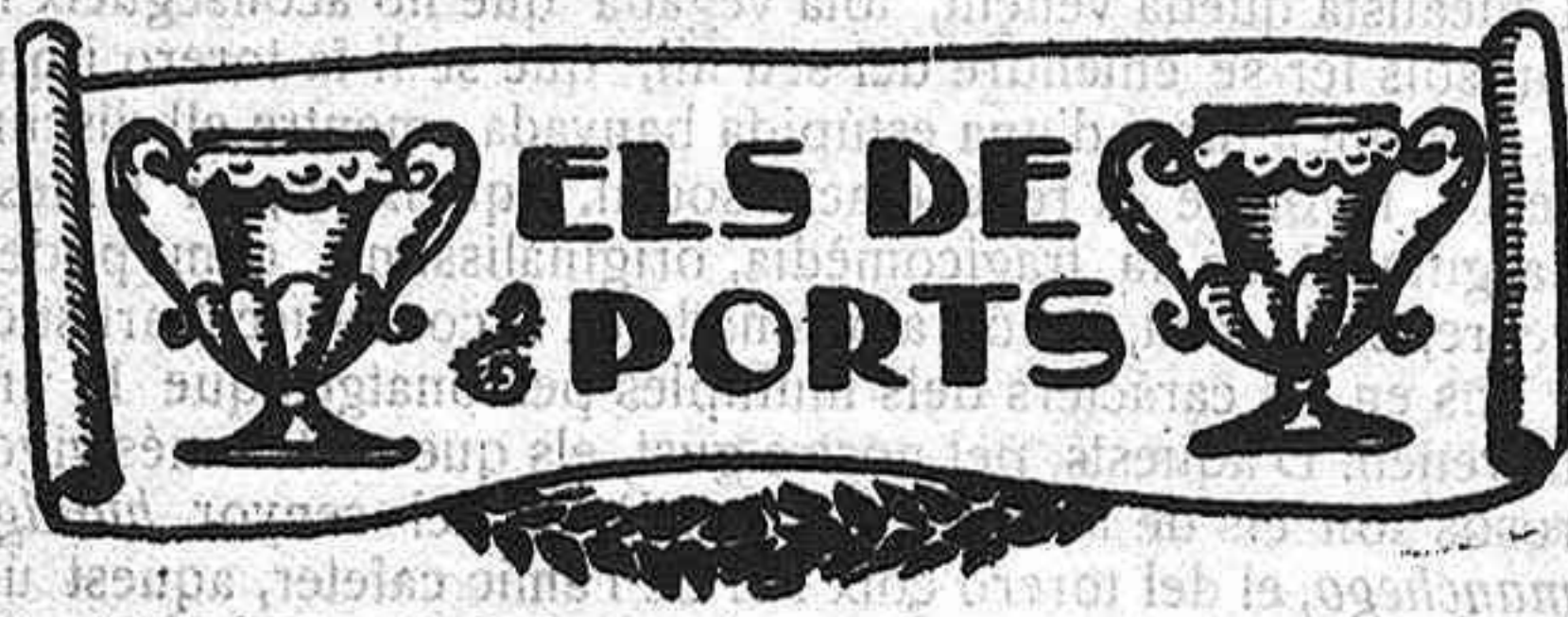
L'obra és de les més insípides del repertori quinteresc, amb l'agravament de que ni tan sols hi ha un xistu que mereixi el nom de tal.

Els Quintero fa una temporada que no n'encerten una.

Després de *Pipiola*, monument de cursileria, ens surten amb el *Don Juan buena persona*... No hi ha dret!

A les *niñas bien* de certes *provincias* tal volta els faci riure; però és perquè segons a on, hi ha encara molta ignorància.

La coneguda i xistosa obra *Militares y paisanos* és molt ben interpretada pels artistes del «Goya».

Fou diumenge la jornada del *penal*: n'hi hagué en abundància, de totes menes i de tots gustos a Sans, al Poblet, al carrer de la Indústria; arreu on se juga a futbol.

Un dels que portarà cúa, serà segurament el de l'*Espanyol*. Aquest equip, que al començament ens presentaren ni més ni menys com una selecció de feres, va resultant de lo més mansoi que hi ha. Per poc que els sabadallencs del *Atlètic* li destaroten la classificació del campionat, que per ara, es manté igual a la del *Barcelona*.

El sustó fou dels de marca al veure que passaven els minuts i els quarts, sense desfer-se l'empat. Afortunadament sobrevingué el penal—càstic afortunat!—i ja els tenim altre volta somrients i esperançats en la jornada de diumenge vinent, que si entrés en el nostre hàbit pronosticar, no dubtaríem en augurar fatal per a ells.

Hem de mencionar un fet que mereixerà que figuri en la posteritat, quan s'escrigui el llibre dels àrbitres martres. El pobre diable de diumenge, ne tingué prou en sentir unes eternidores paraules que li adreçaren per la conservació del cutis, i cames ajudeu-me a suspendre el partit i amagar-se que no li toqués rebre més tart. Tenim, doncs, un segon partit suspès, faltant quasi mitja part. Estem veient que qualsevol dia l'àrbitre suspèn el partit abans de començar-lo.

El *Barcelona* baté com és natural el *Sabadell*; un resultat de 4 a 0 ne fou la conseqüència. Aquests xicots s'espabilen per a demà passat i fan bé.

A Sans s'ho feren els del *Inter* i *Espanya*: un partit molt fi segons se'ns digué. Només se tiraren tres *penals*, s'expulsaren dos jugadors i a l'acabar diuen que feien feresa veure'ls-hi les cames i braços. L'àrbitre *salió ileso*, lo que no poden dir tots.

El cor ens batega al pensar amb diumenge vinent. No més que el segon partit *Barcelona-Espanyol* correspon jugar-se, segons sembla amb guarda civil al camp!

Això és per a nosaltres lo més lamentable; que aquestes festes verdaderes manifestacions de la civilitat d'un poble, transcorrin en mig d'un ambient tan apassionat, i pel que precisa l'assistència de la força pública. Ni més ni menys que als toros. No'ns extenguem en consideracions sensibles de considerar-se com parcials, nosaltres que sentim la mateixa indiferència per uns com per altres, i per això sabem veure llurs defectes, naturalment baix el punt de vista imparcial que tant manca en els nostres camps de futbol.

ESQUELLOTS

A Madrid, ni els que ens poden veure, quan parlen de Catalunya saben lo que's pesquen.

Vegi's, si no, la mostra.

Uns madrilenyistes «reconsagrats» han publicat un manifest aconsellant que es segueixi l'exemple de Catalunya en lo que fa referència als càrrecs populars.

«Els catalans van bé—diuen els susdits madrilenyistes—perquè sols elegeixen als seus paisans per als principals càrrecs públics. No fan com nosaltres—diuen—que hem nomenat alcalde de Madrid a un fill de Logroño».

Doncs sapiguen els simpàtics «reconsagrats» de la *coronada villa* que Barcelona té per alcalde a un fill de Granada, a un primer tinent que és lo bo i millor (?) que ens han facturat de Galícia i a un regidor que és la *flor y nata* de València.

Res, que en lo que fa referència an aquest punt concret els de Madrid encara tenen més sort que nosaltres.

Demà, dissabte, tindrà lloc en el «Saló Parés» l'obertura d'una exposició d'obres pòstumes, originals del malaguanyat artista J. Grau M.

L'esmentada exhibició, que constarà d'una cinquantena de dibuixos, acuareles en sa major part, ha sigut patrocinada pel Real Círcol Artístic, havent-se brindat generós el senyor Parés a cedir gratuïtament la sala, donat el caràcter benèfic d'aqueixa manifestació artística.

Sabem també que, per la seva banda, el Círcol Artístic ha destinat una quantitat per a adquirir varies de les obres que figuraran en l'exposició, que promet ésser molt visitada.

¿Semblava que, acabada la guerra, molts articles de primera necessitat baixarien de preu, oi?

Ni els mils!...

El bacallà als núvols; els ous, no cal dir-ho; la carn i el peix, així mateix.

L'única cosa que's va abaixant cada dia més és l'energia del poble. L'energia i la voluntat.

D'aqueix poble insípit, *inodoro*, *inoloro*, que sembla que hagi perdut ja tots els sentits; que no solament ha perdut la força i els *pebrots*, sinó la veu per a protestar i la dignitat per a refer-se.

Llegeixo:

«Al carrer de En Cirés, un subjecte austriac ha intentat escanyar a un guardia municipal».

Encara?...

No havíem quedat que els austriacs ja estaven vençuts i derrotats?

EL CATALA DE LA MANCHA A D. QUIXOT

—Mira, no't posis furiós, que tornaràs a fer un altre paper ridícol.

PUJAROL

ARA EL REI NOSTRE SENYOR...

—I doncs que ja s'ha acabat la fuga de «La Marsellesa»?

—Ui, sí senyor. Ara el que dóna més és *Els Segadors* i la *Marcha de Càdiz*.

Havem passat per la fira dels pessebres.
Santa Llúcia ens valga!—No hi havem vist tants béns com en altres ocasions. Es que tots eren a la manifestació de Madrid.

Cases destruïdes, masies belgues, això sí que n'hi han. Lo que hi falta és una cosa que hauria donat molts diners als venedors: Uns porquets amb la punxa al cap, que simbolitzessin als imperialistes alemanys.

Pobres alemanys!...

Al dir pobres no'ns referim als que són a la seva terra, que aquells rai ja tenen república metòditzada.

Ens referim als nostres, als que resideixen a Barcelona, tan afamats, pobres, que aviat no'ls restarà sinó la pell i l'ós. L'altre dia intentaren fer un mitin i el governador els hi envià una ordre prohibitiva.

Un tortell del forn de Sant Jaume a cada hu, havia d'envià'ls-hi.

No havíem quedat que erem, més que neutrals, germanòfils? Doncs cal ésser conseqüents.

NOTES DE CASA:

De l'acreditada farmàcia «Laboratoris Guasch», de Barcelona, que's regenta baix la raó social de Fills de Felip Guasch havem rebut unes mostres dels bonics calendaris de bloc mensual amb que obsequia a la seva nombrosa clientela.

Tantes mercès.

Justícia a l'espanyola.
En Brabo Portillo ha sigut llibertat, i llibertat en una forma que ningú esperava.

Els jutges l'han deixat anar al carrer i al passar la porta s'han inclinat davant d'ell, com si passés algú, i encara li han dit.

—Dispens!...

En Bravo Portillo serà reposat en són lloc de príncep policíac.

I D.ª Justícia's teurà la vena dels ulls per a tapar-se amb ella tota la cara.

De tanta vergonya que se'n donarà.

Aquell «mitin del hambre» anunciat per a la setmana passada al Passeig de Colón, fou abortat mercès a la policia.

El senyor González se congratulava del fracàs i ho digué sonrient als periodistes:

—*Los hambrientos no han hecho de las suyas.*

No; però la gana sí que segueix fent de les seves.

I mentre la fam persisteixi, persistiran els cucs de les autoritats i dels burgesos.

S'ha demanat al Ajuntament la creació de una *cobla* municipal de sardanes.

Inútil dir que nosaltres votem en favor.

Seria una vergonya que ens donguessin l'Autonomia sense tenir abans aquesta *cobla* i poguer celebrar-ho amb una sardaneta.

Perquè... em sembla que la ballarem!

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, OIm, 8
BARCELONA

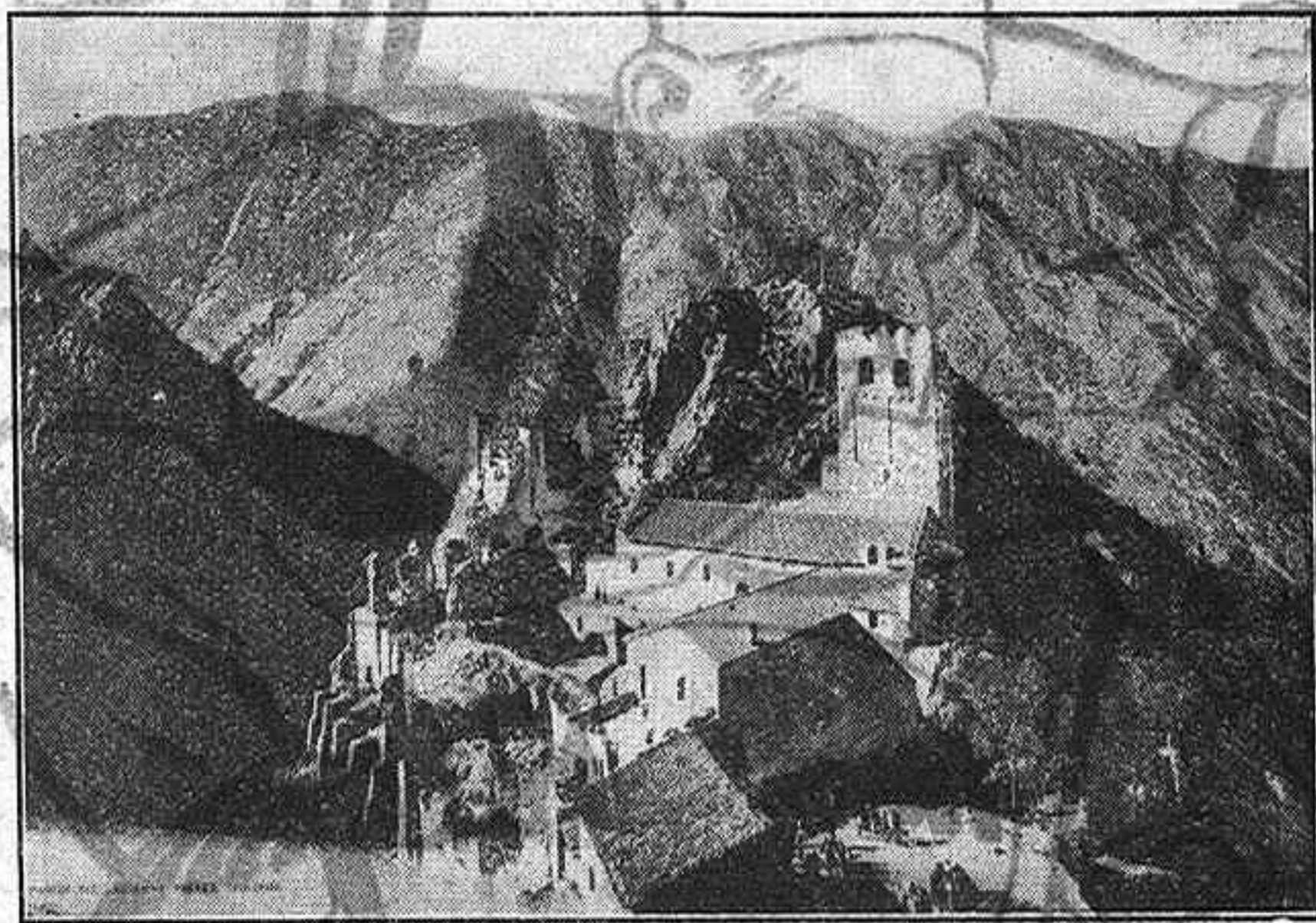
Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20 Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TEL FONO 4115

|| **Ja ha sortit!** || **Se ven per tot arreu!** ||

ALMANAC

PER A L'ANY 1919

DE
L'Esquella
de la **Torratxa**

dedicat a

Les Muntanyes de Catalunya

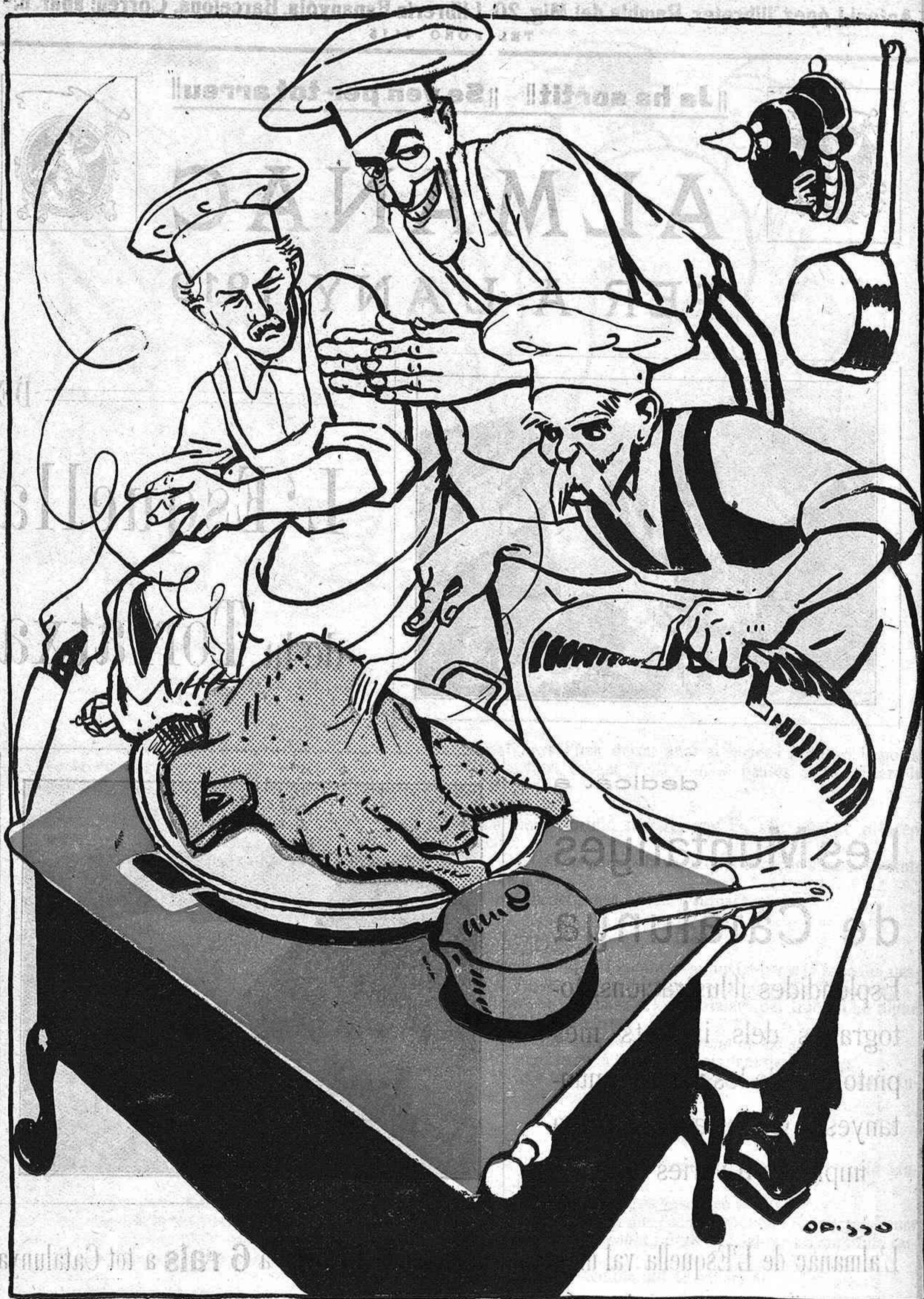
Esplèndides il·lustracions, fotografies dels indrets més pintoresc de les nostres muntanyes. - Cuberta al·legòrica
impressa a varies tintes

L'almanac de L'Esquella val un grapat de pessetes i es ven a **6 rals** a tot Catalunya

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

ELS CUINERS DE LA GUERRRA

— Què us sembla el gall dindi imperial?
— Qu'ns ha de semblar!... Que ja està ben cuit!...